
Dzieje archiwum

2 września 1878 roku rozpoczęło działalność Krajowe Archiwum Aktów Grodzkich i Ziemskich w Krakowie i tę datę uznaje się za początek Archiwum Narodowego w Krakowie.

Po odzyskaniu niepodległości, 1 października 1919 roku, Archiwum przeszło pod zarząd Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego jako Archiwum Ziemskie. W 1936 roku przyjęło nazwę Archiwum Państwowe.

Rada Miasta Krakowa uchwałą z 2 czerwca 1887 roku nadała archiwum miejskiemu nazwę Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa oraz siedzibę w budynku przy ulicy Siennej 16. W 1951 roku zostało ono włączone do sieci archiwów podległych Naczelnemu Dyrektorowi Archiwów Państwowych, a 1 lutego 1952 roku włączone do Archiwum Państwowego w Krakowie.

Z dniem 29 grudnia 2012 r. na podstawie [Rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 grudnia 2012 r. w sprawie zmiany nazwy oraz określenia zakresu działania Archiwum Państwowego w Krakowie](#) Archiwum zostało przekształcone w Archiwum Narodowe w Krakowie.

Bogatą historię ma też budynek przy ulicy Siennej 16, dziś główna siedziba Archiwum Narodowego. Tu powstało w 1896 roku istniejące do dziś Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, a swe posiedzenia odbywało Grono Konserwatorów Galicji Zachodniej, prekursor służby ochrony zabytków. Tu wreszcie zorganizowane zostało Muzeum Historyczne Miasta Krakowa.

Archiwum ma charakter otwarty i wciąż gromadzi materiały przekazywane przez instytucje państwowe, samorządowe, stowarzyszenia, urzędy stanu cywilnego, instytucje gospodarcze, osoby prywatne. Przejmujemy archiwalia przede wszystkim związane z historią miasta i regionu, ale także materiały dotyczące dawnych terenów wschodnich Rzeczypospolitej, będące uzupełnieniem posiadanych archiwów rodzinnych.

Schemat dziejów Archiwum Narodowego w Krakowie

archiwa sądowe	archiwum miejskie	wiek	ważne wydarzenia w życiu miasta
archiwa sądów grodzkich i ziemskich do 1792 r.	staropolskie archiwum władz miasta Krakowa do 1794 r.	XIII	1257 – lokacja miasta Krakowa na prawie magdeburskim
		XIV	1364 – założenie Uniwersytetu Krakowskiego
		XV	1468 – akceptacja przez króla Kazimierza Jagiellończyka „Wielkiego Wilkierza”

			regulującego organizację władz miejskich
		XVI	złoty wiek Krakowa 1596 – przeniesienie stałej siedziby dworu królewskiego do Warszawy
		XVII	1655 – potop szwedzki
		XVIII	1791 – uchwalenie przez Sejm Wielki „Prawa o miastach” 1791 – Konstytucja 3 maja 1794 – Insurekcja kościuszkowska 1795 – III rozbiór Polski, Kraków dostaje się pod panowanie Austrii
od 1796 r. tzw. Archiwum Ziemiańskie przy Sądzie Ziemskim	od 1794 r. Archiwum Generalne Miasta Głównego i Stołecznego Krakowa		
od 1817 r. Archiwum Główne Akt Dawnych Ziemskich i Grodzkich Województwa Krakowskiego Królestwa Polskiego	od 1816 r. Archiwum Wolnego Miasta Krakowa	XIX	1809-1815 – Kraków w granicach Księstwa Warszawskiego 1815-1846 – Rzeczpospolita Krakowska (Wolne Miasto Kraków) pod protektoratem trzech mocarstw Austrii, Prus i Rosji 1846 – powstanie krakowskie i – wcielenie miasta i okręgu do Austrii 1861 – początki autonomii galicyjskiej 1866 – uchwalenie przez sejm austriacki statutu dla Krakowa 1866 – pierwsze

od 1854 r. C.K. Archiwum Aktów Grodzkich i ziemskich w Krakowie	od lat pięćdziesiątych XIX w. archiwum Magistratu		wybory do Rady miasta Krakowa
od 1878 r. Krajowe Archiwum Aktów Grodzkich i Ziemskich w Krakowie	od 1887 r. Archiwum Aktów Dawnych Miasta Krakowa	XX	1909 – sejm krajowy uchwalił przyłączenie do Krakowa kilkunastu okolicznych gmin. Początek kształtowania się tzw. Wielkiego Krakowa 1914-1918 – I wojna światowa 1918 – odzyskanie niepodległości
od 1919 r. Archiwum Ziemskie w Krakowie			
od 1936 r. Archiwum Państwowe w Krakowie			1939-1945 – II wojna światowa i okupacja niemiecka
od 1952 r. Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Krakowie			1945-1989 – czasy Polski Ludowej
od 1957 r. Archiwum Państwowe Miasta Krakowa i Województwa Krakowskiego			
od 1976 r. Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Krakowie			1978 – Kraków wpisano na listę światowego dziedzictwa kultury UNESCO
od 1984 r. Archiwum Państwowe w Krakowie			1990 – reaktywowanie samorządu terytorialnego, demokratyczne wybory do Rady Miasta 2000 – Kraków otrzymał tytuł Europejskiej Stolicy Kultury

---

	XXI	2007 – Wielki jubileusz 750-lecia lokacji miasta Krakowa na prawie magdeburskim
29 grudnia 2012 r. Archiwum Narodowe w Krakowie		